

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA QUẢN LÝ VĂN HÓA NGHỆ THUẬT**

**CÔNG TÁC QUẢN LÝ LỄ HỘI CÔN SƠN KIẾP BẠC
HUYỆN CHÍ LINH, TỈNH HẢI DƯƠNG**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

Giáo viên hướng dẫn: TS. Cao Đức Hải

Sinh viên : Bùi Thị Tình

HÀ NỘI - 2011

MỤC LỤC

LỜI MỞ ĐẦU	6
1. Lý do chọn đề tài.....	6
2. Đối tượng nghiên cứu.....	7
3. Phạm vi nghiên cứu.....	7
4. Phương pháp nghiên cứu.....	7
5. Mục đích nghiên cứu.....	8
6. Tình hình nghiên cứu	8
7. Bố cục của đề tài	8
Chương 1	10
TỔNG QUAN VỀ LỄ HỘI CÔN SƠN KIẾP BẠC	10
1.1. GIỚI THIỆU CHUNG VỀ VÙNG ĐẤT CHÍ LINH HẢI DƯƠNG.....	10
1.1.1. Vị trí địa lý	10
1.1.2. Lịch sử.....	10
1.1.3. Địa linh nhân kiệt	11
1.2. VÀI NÉT VỀ LỊCH SỬ LỄ HỘI CÔN SƠN KIẾP BẠC	11
1.3. MIÊU TẢ DIỄN TRÌNH LỄ HỘI CÔN SƠN KIẾP BẠC.....	17
Chương 2.....	21
THỰC TRẠNG CÔNG TÁC QUẢN LÝ LỄ HỘI CÔN SƠN KIẾP BẠC.....	21
2.1. VỀ CÔNG TÁC TỔ CHỨC LÝ LỄ HỘI CÔN SƠN KIẾP BẠC	21
2.1.1. Mục đích, yêu cầu	21
2.1.2. Chương trình lễ hội	24
2.1.3. Đơn vị tổ chức thực hiện.....	24
2.1.4. Thành phần tham gia lễ hội.....	27
2.2. CÔNG TÁC QUẢN LÝ VỀ AN NINH TRẬT TỰ	28
2.3. CÔNG TÁC QUẢN LÝ VỆ SINH MÔI TRƯỜNG, AN TOÀN THỰC PHẨM	31
2.4. CÔNG TÁC QUẢN LÝ VỀ KINH TẾ, DỊCH VỤ VÀ DU LỊCH.....	32
2.5. CÔNG TÁC QUẢN LÝ VỀ VẤN ĐỀ BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ DI SẢN.....	35
Chương 3.....	37
ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ QUẢN LÝ LỄ HỘI CÔN SƠN KIẾP BẠC	37
3.1. CƠ SỞ PHÁP LÝ ĐỀ QUẢN LÝ LỄ HỘI	37
3.1.1. Giá trị ý nghĩa của lễ hội trong đời sống nhân dân	37
3.1.2. Việc quản lý lễ hội bằng các văn bản Nhà nước.....	38
3.2. NHỮNG BÀI HỌC KINH NGHIỆM RÚT RA TỪ THỰC TRẠNG QUẢN LÝ LỄ HỘI CÔN SƠN KIẾP BẠC.....	42
3.2.1. Những kinh nghiệm thành công đã đạt được	42
3.2.2. Những vấn đề còn tồn tại	46
3.3. ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ QUẢN LÝ LỄ HỘI CÔN SƠN KIẾP BẠC	48

3.3.1. Tuyên truyền về nội dung, giá trị của lễ hội Côn Sơn Kiếp Bạc	48
3.3.2. Nâng cao tinh thần tự giác, tự quản của nhân dân	50
3.3.3. Chú trọng đào tạo nguồn nhân lực cho công tác quản lý lễ hội.....	52
3.3.4. Tăng cường quảng bá hình ảnh lễ hội bằng nhiều hình thức, đa dạng về nội dung.....	53
3.3.5. Tăng cường nguồn tài chính, cơ sở vật chất phục vụ công tác quản lý lễ hội Côn Sơn Kiếp Bạc.....	55
KẾT LUẬN.....	59
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	61
PHỤ LỤC.....	63

LỜI MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trong cuộc sống của nhân loại nói chung cũng như của nhân dân ta nói riêng, lễ hội đóng vai trò quan trọng trong đời sống tinh thần con người. Sau những giờ lao động mệt nhọc, lúc nhàn rỗi, con người có nhu cầu tụ hội để nghỉ ngơi, giao tiếp cộng cảm với cộng đồng. Những lễ hội và lễ hội truyền thống của dân tộc ta chính là nơi phổ cập những giá trị văn hóa, uơm mầm tài năng cho thế hệ trẻ. Lễ hội là một dạng sinh hoạt văn hóa tổng hợp của con người. Đồng thời lễ hội thể hiện nét đẹp văn hóa của vùng miền, dân tộc.

Trong giai đoạn hiện nay, việc giữ gìn và phát triển lễ hội đang ngày càng trở nên quan trọng. Trên địa bàn cả nước, rất nhiều lễ hội đã được phục dựng, bảo tồn và phát triển mạnh mẽ gây sự chú ý của toàn dân. Lễ hội là hoạt động văn hóa xã hội tổng hợp mang tính giáo dục cao, có tính nghệ thuật. Lễ hội liên kết con người về mặt ý thức, khẳng định thế giới quan, lý tưởng thẩm mỹ, đạo đức, đồng thời thỏa mãn nhu cầu tâm linh của con người. Chính vì vậy, chúng ta phải có những biện pháp quản lý phù hợp để phát triển lễ hội sao cho phù hợp để phát triển lễ hội sao cho vừa giữ được nét đẹp truyền thống của dân tộc, vừa đáp ứng được nhu cầu văn hóa chính đáng của nhân dân, phát triển đất nước

“ Dù ai buôn bán gàn xa

Hai mươi tháng tám giỗ cha thì về ”.

“ Tháng tám giỗ cha ” từ lâu đã đi sâu vào tâm thức mỗi người dân Việt Nam, trở thành tập tục văn hóa truyền thống uống nước nhớ nguồn của dân tộc. Hàng năm, theo lễ cổ vào ngày măt của Đức Thánh Trần Hưng Đạo Đại Vương (20/8 Âm lịch), của anh hùng dân tộc Nguyễn Trãi (16/8 Âm lịch) và ngày viên tịch của thiền sư Huyền Quang (22 tháng giêng Âm lịch) triều đình đều cử các quan đại thân, các quan phủ, trấn vùng lân cận về dự lễ cầu đảo, cầu quốc thái dân an; nhân dân và phật tử về tầy hội Côn Sơn Kiếp Bạc,

tưởng niệm các bậc vĩ nhân. Nhiều hình thái văn hóa phi vật thể được bảo lưu, trình diễn đặc sắc và hấp dẫn như: tế lễ, rước bộ, hội quân, lễ mộc dục, lễ cầu an... các nhu cầu tâm linh: cầu duyên, cầu tự, cầu sức khỏe, cầu danh, cầu tài được Thần, Phật chứng cho thỏa nguyện. Đó là thuần phong mỹ tục độc đáo làm nên bản sắc văn hóa đa dạng tốt đẹp của cư dân đồng bằng Bắc Bộ.

Trải qua trên 700 năm tồn tại và phát triển lễ hội Côn Sơn Kiếp Bạc trở thành nơi “ quốc lễ ” của đất nước, là lễ hội truyền thống không thể thiếu trong đời sống tâm linh của dân tộc. Năm 2006-2007 thực hiện đề án nâng cấp lễ hội truyền thống Côn Sơn Kiếp Bạc giai đoạn 2006 – 2010, nhiều nghi thức nghi lễ, diễn xướng dân gian, trò chơi dân gian được phục dựng thành công với nội dung phong phú, chuẩn mực, giàu chất dân gian được phục dựng thành công thu hút đông đảo các tầng lớp xã hội tham gia. Đặc biệt là có sự quản lý sát sao của các cấp các ngành với lễ hội Côn Sơn Kiếp Bạc huyện Chí Linh tỉnh Hải Dương. Trong giai đoạn hiện nay công tác quản lý lễ hội Côn Sơn Kiếp Bạc càng trở nên cấp thiết hơn bao giờ hết.

Nhận thức được tầm quan trọng của vấn đề trên, thông qua việc tìm hiểu nghiên cứu, đánh giá hoạt động quản lý lễ hội, tôi quyết định chọn đề tài “ Công tác quản lý lễ hội Côn Sơn Kiếp Bạc ” làm đề tài cho khóa luận tốt nghiệp.

2. Đối tượng nghiên cứu

Trong phạm vi khóa luận, đối tượng nghiên cứu của tôi là công tác quản lý lễ hội Côn Sơn Kiếp Bạc.

3. Phạm vi nghiên cứu

Do thời gian có hạn nên trong phạm vi khóa luận chỉ nghiên cứu công tác quản lý lễ hội Côn Sơn Kiếp Bạc huyện Chí Linh, tỉnh Hải Dương.

4. Phương pháp nghiên cứu

Để phục vụ cho công tác nghiên cứu của mình, trong quá trình thu thập thông tin, tôi chủ yếu sử dụng các phương pháp nghiên cứu sau:

- Phương pháp điền dã.
- Phương pháp thống kê.
- Phương pháp phân tích tổng hợp.

5. Mục đích nghiên cứu

Tìm hiểu công tác quản lý lễ hội Côn Sơn Kiếp Bạc để hiểu sâu hơn những giá trị văn hóa của lễ hội này trong đời sống hiện đại, đồng thời thấy được thực trạng của công tác quản lý lễ hội trong giai đoạn hiện nay. Từ đó tìm ra những điểm mạnh điểm yếu, những tồn tại trong công tác quản lý để có biện pháp giải quyết phù hợp hơn. Tác động thúc đẩy sự phát triển mạnh mẽ của đất nước và xã hội.

6. Tình hình nghiên cứu

Cho tới nay, đã có một số công trình nghiên cứu dưới các góc độ khác nhau nghiên cứu về vấn đề này. Song chưa có công trình nào đề cập một cách cụ thể và sâu sắc. Bởi vậy nguồn tư liệu được sử dụng chủ yếu trong khóa luận là các tài liệu báo cáo tổng kết hoạt động văn hóa thông tin, trong đó có hoạt động lễ hội được đánh giá hàng năm của huyện và Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch tỉnh Hải Dương, báo cáo của Ban quản lý di tích Côn Sơn Kiếp Bạc, huyện Chí Linh, tỉnh Hải Dương, các tác phẩm của các nhà nghiên cứu dân tộc học, các bài viết trên các tạp chí, tư liệu sách báo của các nhà nghiên cứu địa phương và trung ương, các văn bản của Đảng và Nhà nước về vấn đề tín ngưỡng tôn giáo của Việt Nam.

7. Bộ cục của đề tài

LỜI MỞ ĐẦU

Chương 1: Tổng quan về lễ hội Côn Sơn Kiếp Bạc

Chương 2: Thực trạng công tác quản lý lễ hội Côn Sơn Kiếp Bạc

Chương 3: Đề xuất giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả quản lý lễ hội Côn Sơn Kiếp Bạc

KẾT LUẬN
TÀI LIỆU THAM KHẢO
PHỤ LỤC

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Đào Duy Anh (1992, orig. 1938), *Việt Nam văn hoá sử cương*, Nxb. Thành phố Hồ Chí Minh.
2. Ban QLDT Côn Sơn - Kiếp Bạc , Di sản Hán Nôm Côn Sơn - Kiếp Bạc - Phượng Sơn – NXBCTQG.
3. Ban QLDT Côn Sơn - Kiếp Bạc (năm 2000) , Đền Kiếp Bạc sự tích truyền thuyết giai thoại, Hải Dương.
4. Lịch sử Việt Nam tập 1 (năm 1997) , NXBGD.
5. Vũ Phương Đề (năm 2001): *Công dư tiếp ký* , Nxb Văn học HN.
6. TS Cao Đức Hải (2010) - Giáo trình tổ chức và quản lý lễ hội, NXB Đại học quốc gia Hà Nội.
7. Quốc sử quán triều Nguyễn (1971): *Đại Nam nhất thống chí*, tập 3, Bd, Nxb. Khoa học Xã hội, Hà Nội.
8. Nguyễn Phi Khanh (1970): *Thanh Hư Động ký* - Thơ Văn Lý, Trần - T.3 NXBKHXH - HN .
9. [http : // www.haiduongnet.gov.vn](http://www.haiduongnet.gov.vn).
10. Phụ lục kế hoạch tổ chức lễ hội mùa xuân Côn Sơn – Kiếp Bạc năm 2011 của ban tổ chức lễ hội Côn Sơn – Kiếp Bạc số 1586/PLKB - BTC.
11. Phụ lục kế hoạch tổ chức lễ hội mùa xuân Côn Sơn – Kiếp Bạc năm 2011 của ban tổ chức lễ hội Côn Sơn – Kiếp Bạc số 1943/KH – BTC.
12. Quyết định số 1706/2001/QĐ_BVHTT, ngày 24 tháng 7 năm 2001 của Bộ trưởng Bộ VHTT phê duyệt quy hoạch tổng thể bảo tồn và phát huy giá trị di tích lịch sử _ văn hóa và danh lam thắng cảnh đến năm 2020.
13. Quyết định Ban hành Quy chế thực hiện nếp sống văn minh trong việc cưới, việc tang và lễ hội của Thủ tướng chính phủ ngày 21 tháng 12 năm 2001. Ban hành kèm theo Quyết định số 308/2005/QĐ-TTg ngày 25 tháng 11 năm 2005 của Thủ tướng Chính phủ).
14. Quyết định số 33/2009/QĐ – UBND ngày 12 tháng 11 năm 2009 của Ủy ban nhân dân tỉnh Hải Dương về việc ban hành quy định thực hiện nếp

sống văn minh trong việc cưới việc tang, lễ hội và bài trừ mê tín dị đoan trên địa bàn tỉnh Hải Dương.

15. Quyết định số 920/QĐ – TTg của Thủ tướng chính phủ phê duyệt quy hoạch tổng thể bảo tồn khu di tích lịch sử văn hóa Côn Sơn Kiếp Bạc gắn với phát triển du lịch thị xã Chí Linh, tỉnh Hải Dương ngày 18 tháng 6 năm 2010.

16. Quyết định của Bộ trưởng Bộ VH TT về việc ban hành Quy chế tổ chức lễ hội (ban hành kèm theo Quyết định số 39/2001/QĐ – BVH TT ngày 23 tháng 8 năm 2011 của Bộ trưởng Bộ VH TT).